

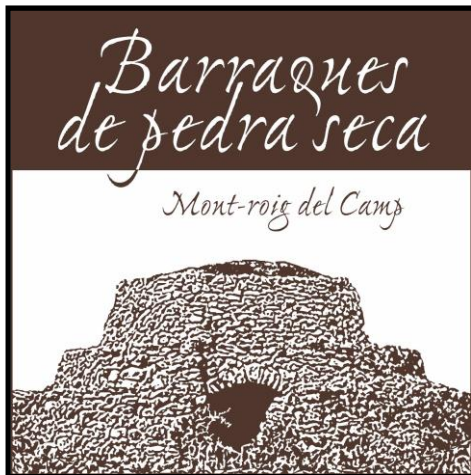
ressò *mont-roigenc*

CINC BARRAQUES DE MONT-ROIG: LES PRIMERES CONSTRUCCIONS DE PEDRA SECA DECLARADES “BÉ CULTURAL D’INTERÈS NACIONAL”

Esther Bargalló / Martí Rom

19-04-2016

A la VII Trobada de la Pedra Seca (del 17 al 19 de maig de 2013), a Les Presses (La Garrotxa), una persona de la Direcció General de Cultura Popular, Associacionisme i Acció Culturals va esperonar aquelles entitats que al seu municipi les barraques ja tinguessin la catalogació de “Bé Cultural d’Interès Local” (BCIL) que iniciessin els tràmits per aconseguir “Bé Cultural d’Interès Nacional” (BCIN).

El “Grup barracaire de Mont-roig” / Centre Miró, a inicis del setembre de 2013, va adreçar-se a la Direcció General per tal d’iniciar els tràmits necessaris. El primer pas fou una visita de persones de la Direcció General a Mont-roig el 15 d’octubre. En un primer moment, teníem la intenció de demanar que fos BCIN tan sols l’extraordinària barraca del Jaume de la Cota, la més espectacular i important; però ens van suggerir que en proposéssim quatre o cinc de tipologia diversa.

El 10 de desembre de 2013 vam enviar una carta al Director general, Lluís Puig, indicant-li que estàvem en disposició d’iniciar els tràmits de BCIN.

A continuació, seguint les indicacions i un esquema previ de la Direcció General, vam iniciar el treball de preparar un molt extens i documentat dossier. Aquest dossier havia d’incorporar raonaments basats en la Llei 9 del patrimoni Cultural Català, de 30 de setembre de 1993.

Aquesta documentació constava, bàsicament, d’un text on es descrivissin els elements etnogràfics d’aquestes barraques i un conjunt de plànols del conjunt de barraques i de cadascuna d’elles indicant, a més, l’entorn de protecció necessari al seu voltant.

El 9 d’octubre de 2014 la Direcció General va emetre un informe favorable a la incoació de l’expedient de declaració de BCIN, segons aquella Llei 9/1993. El conseller de cultura Ferran Mascarell la va firmar el 30 d’octubre i es va publicar al DOG el 21 de novembre de 2014 (resolució CLT/2590/2014).

Aquesta resolució, a més, deia que calia “notificar aquesta Resolució a les persones interessades, donar-ne trasllat a l’Ajuntament de Mont-roig del Camp i fer-li saber que, d’acord amb el que estableix l’article 9.3 de la Llei 9/1993, de 30 de setembre, sobre el patrimoni cultural català, aquesta incoació comporta la suspensió de la tramitació de les

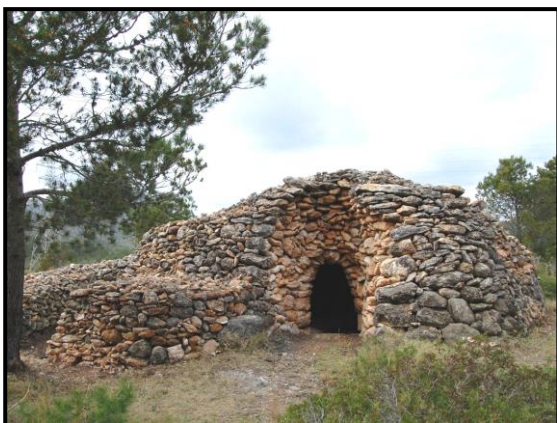
llicències de parcel·lació, edificació o enderrocament a la zona afectada i també la suspensió dels efectes de les llicències ja concedides. No obstant això, el Departament de Cultura pot autoritzar les obres quan sigui manifest que no perjudiquen els valors culturals del bé. Aquesta autorització ha de ser prèvia a la concessió de la llicència municipal, llevat que es tracti de llicències concedides abans de la publicació d'aquesta Resolució". I acabava que procedia a "comunicar aquesta Resolució al Registre de béns culturals d'interès nacional per a la seva anotació preventiva i donar-ne trasllat al Registre general de béns d'interès cultural de l'Administració de l'Estat".

Durant el 2015 es van anar complint la sèrie de tràmits burocràtics necessaris. La situació política, amb un govern en funcions el darrer trimestre de 2015, no va ajudar a la ràpida conclusió de l'expedient.

Finalment el Govern de la Generalitat ha acordat declarar "Bé Cultural d'Interès Nacional" (BCIN), en la categoria de zona d'interès etnològic, a cinc barraques de pedra seca de Mont-roig del Camp. Són les primeres construccions de pedra seca de Catalunya que aconsegueixen aquesta catalogació.

Mont-roig ara té tres BCIN: la fortalesa i botiga del blat de Barcelona a Miramar (des del 1949), el Mas Miró (2006) i aquestes cinc barraques de pedra seca (2016).

Les cinc barraques BCIN són: la del Miquel Terna (la "B9" de la Ruta de les barraques de pedra seca de Mont-roig, número de catalogació "047", codi a la base de dades de Wikipedra "2282", veure "Ressò mont-roigenc" n. 92 pàg.17), la dels Comuns del Pellicer ("B6" de la Ruta, núm. de catalogació "050", codi a Wikipedra "2255", "Ressò mont-roigenc" n. 92 pàg.18), la del Jaume de la Cota ("B11" de la Ruta, núm. de catalogació "071", codi a Wikipedra "2248", "Ressò mont-roigenc" n. 92 pàg.17), la de l'Espirai ("B4" de la Ruta, núm. de catalogació "082", codi a Wikipedra "2251", "Ressò mont-roigenc" n. 99 pàg.16) i la dels Lliris ("B3" de la Ruta, núm. de catalogació "083", codi a Wikipedra "2279", "Ressò mont-roigenc" n. 99 pàg.17).

Barraca del Miquel Terna

Barraca dels Comuns del Pellicer

El conjunt de barraques del terme municipal de Mont-roig van ser, en una primera fase, incloses en el "Catàleg de béns protegits" ("B.26") del POUM (Pla d'Ordenació Urbanística Municipal), segons l'article 69 DL 1/2005, la qual cosa ja suposava un primer nivell de protecció. La seva aprovació dins del POUM ja comporta, també, la de la Comissió d'Urbanisme de la Generalitat a Tarragona, en data del 30-11-2006 (Llei

9/1993 DOGC 1807 11/10/1993 Art. 17). Finalment, l'Ajuntament va aprovar en el Plenari del 28-05-2008 que fossin "Bé Cultural d'Interès Local" (BCIL), amb la qual cosa augmentava el seu nivell de protecció.

Barraca del Jaume de la Cota

Barraca de l'Espiral

Aquest llarg treball sobre les barraques de pedra seca de Mont-roig es va iniciar el 2004. Des d'aleshores les diverses activitats es poden resumir en: documentació de 135 barraques en bon estat de conservació, publicació d'aquestes informacions a "Ressò Mont-roigenc" (del núm. 91 al 116, i del 125 al 131), publicació d'un tríptic informatiu

Barraca dels lliris

en català i un altre en castellà (2005) i el documental "Barraques de pedra seca (a Mont-roig)" de Martí Rom (2006). L'Ajuntament va fer construir una barraca (per indicar que estem en un territori de pedra seca) en la segona de les rotondes de la carretera de la mar (T-323, març 2006). També es va publicar un web (febrer 2007) i un llibre "Barraques de Pedra seca a Mont-roig del Camp" (maig 2007). Es van restaurar onze barraques, una cada any.

Exposicions: "Barraques de pedra seca a Mont-roig del Camp" (04-08-2006), "Barraques d'arreu" (30-06-2007), "Construccions de pedra seca d'arreu" (19-06-2009), "Diferents expressions de la pedra seca" (01-07-2010) i "5 Barraques de Mont-roig: Bé Cultural d'Interès Nacional" (6-6-2015).

Hem participat amb comunicacions sobre les barraques de Mont-roig: "Trobada d'Estudi per la Preservació del Patrimoni en Pedra Seca als Països Catalans" a Sitges (octubre de 2007). "Projecte global d'intervenció sobre les barraques de pedra seca a Mont-roig del Camp" (2007) d'Esther Bargalló i "Estètica i/o ètica de les pedres en els clapers (els amuntegaments de pedres)" (2007) de Martí Rom a Vilafranca del Maestrat (octubre de 2011). "La pedra seca com a destí turístic cultural a Mont-roig del Camp" (2011) d'Esther Bargalló i Martí Rom i Cinc barraques de Mont-roig: "Bé Cultural d'Interès Nacional" a Calaceit (maig 2015).

Per a una major informació sobre les barraques de pedra seca de Mont-roig podeu consultar els webs: www.pedrasecamont-roig.com i wikipedra.catpaisatge.net (fent una cerca per Mont-roig).